

Meer dan een plaatjesmaker

Hugo Kaagman kennen we allemaal, maar wie hij is weet bijna niemand.

Wie schuilt er achter de vrolijke Amsterdamse frietkraam op de Albert Cuyp en de zwartgallige pandemie-taferelen aan de Hemonylaan?

Deze oude hippie neemt geen blad voor de mond, trapt op ieders tenen en kan er ook altijd om lachen.

Je hebt een hele specifieke stijl en techniek van werken. Hoe ben je daartoe gekomen?

‘Toen ik in 1973 naar Amsterdam kwam, ben ik aardrijkskunde gaan studeren: Sociale Geografie. Ik wilde kunstenaar worden, maar ik mocht niet naar de kunstacademie van mijn ouders. Dat was geen beroep, dat was een hobby. Ik heb mijn studie gedaan en toen gekeken of ik toch nog kunstenaar kon worden.

In de punktijd kwam graffiti op. Ik woonde in een voormalig kraakpand en was met graffiti bezig. Op een dag sneed ik een sjabloon uit en daar werd ik helemaal enthousiast van. Die techniek is al heel oud. Het bestond al in de oertijd. Ik ben daar fanatiek mee bezig gegaan tot en met vandaag.

Toentertijd was het een techniek die niemand snapte. Men was bezig met spuiten; sjablonen werden door niemand geaccepteerd. Ik was de enige met spuitmallen.

Rond 2000 noemde men het stencil-art. Dat is nu een wereldwijde beweging. Ik was één van de eersten die daar kunst in maakte. Op een gegeven moment is graffiti ‘Street Art’ genoemd of ‘Urban Art’. Het is nu de meest spannende stroming van deze tijd.’

door Menno Oostra en Uke Veenstra
foto's: Hugo Kaagman en Menno Oostra

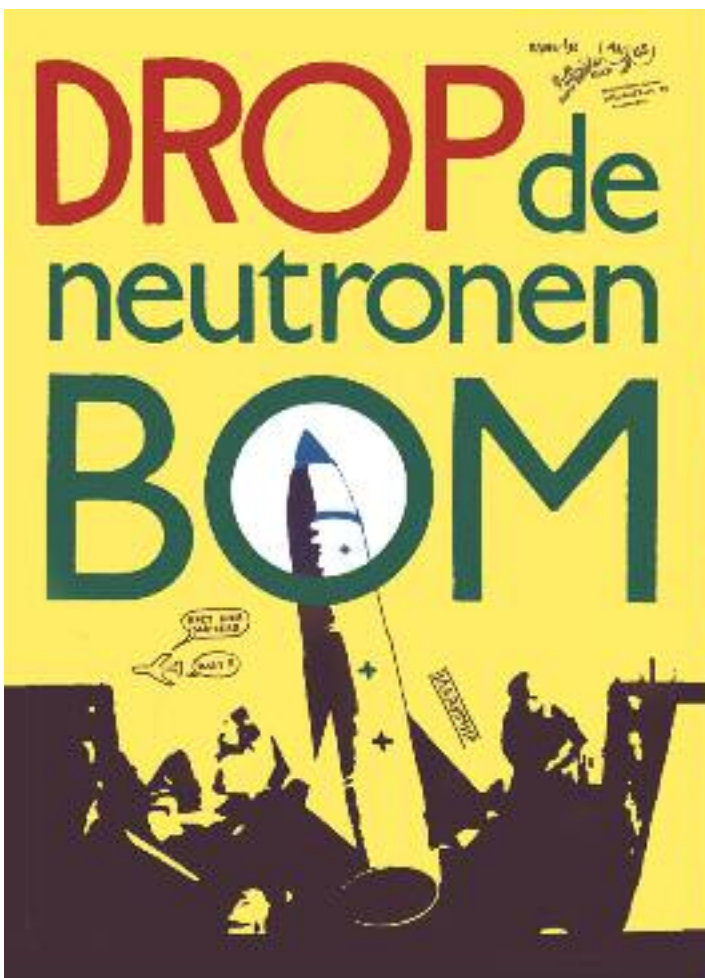
Krantjes

‘Van 1977 tot 1982 maakte ik punkkranten met heel veel paranoïe-achtige dingen. Het was doemdenken. We gingen ervan uit dat de wereld zou vergaan in 1984 (zoals voorspeld in de roman van George Orwell, waarin “Big Brother” - de allesziende macht van de staat - altijd iedereen in de gaten hield, (red.) Of hij zou compleet geautomatiseerd worden. Daar was de neutronbom, die wel de mensen zou vernietigen, maar niet de gebouwen. Big Brother is nu een tv-programma.

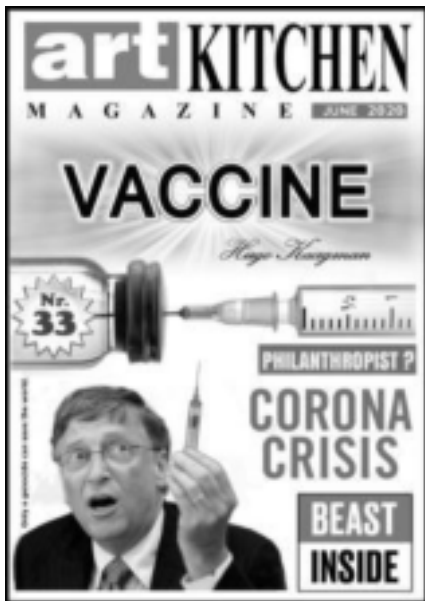
Ik heb me ook nog verzet tegen de postcode! We waren antiadministratie en we waren tegen het pinkaartje. Ik heb nog tot heel lang giro-enveloppen op de brievenbus gegooid. Het is nu zichtbaar waar je overal koopt. Totale controle. En nu zit je met die QR-code. Het is verschrikkelijk.

En de vrijheid die er was.... ik heb een enorme heimwee naar de hippie-tijd. Ik ben hippie geweest: je steekt je duim op en je kon overal naar toe, je kon in een slaapzak slapen en een stokbroodje bijna gratis eten. Ik heb

heel Europa en Noord Afrika gezien en overal lieve mensen. Fantastisch. In de Punk-tijd stond heel veel leeg; ik kon kraken en in Amsterdam kon je van het ene kraakpand naar het andere. Je had een eigen bierimport, eigen keukens, eigen kappers, bandjes. En die zorgden ervoor dat er niet zoveel leeg stond. Leegstand was een misdaad. Nu ook trouwens. Mensen die panden opkopen en speculeren, dat is heel raar. Dankzij het kraakpand heb ik mijzelf kunnen ontwikkelen, dat is mijn Academie geweest.’

Intens articulerend, laat Kaagman ons zijn recente en zijn oudste creaties zien. Hij verbindt moeiteloos onderwerpen, tijdperken en wereld-rampen met het atelier-annex-bakkerij waarin we zitten.

‘Dit gaat over corona. We zijn hier in Galerie Arti Kitchen. Dat bestaat al 30 jaar, dat doet mijn vrouw, zij is kunsthistorica. Verleden jaar is een kunstenaar bakker geworden. Dat is essentieel, want een bakker mag open zijn. Toen ben ik weer begonnen. Dat is Bill Gates op de omslag.

Op een gegeven moment ben ik doosjes gaan maken. Ik heb een doosje over klimaat, over vluchtelingen en zo verder. En dit is een virusdoosje. In maart 2020 ging het nog over vleermuizen, Bacardi en corona. Het mondk masker was nog niet verplicht. Dr. Norton kwam er bij als grapje. Er zitten allemaal kleine grapjes in, maar het is niet echt leuk. Zo is het begonnen.

Er kwam de lockdown en een lege Dam en een lege Albert Cuyp. Je had dus ook een leeg Mekka en een leeg Vaticaan. Ik geloof niet dat corona van god of van de duivel is, maar het gaat niet buiten god om. Voor mij is god de natuur.

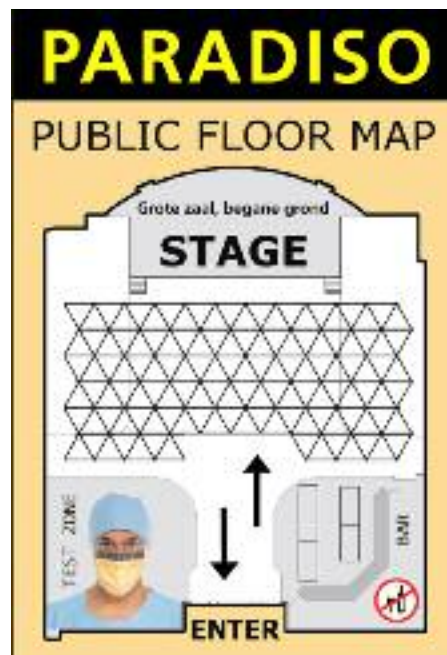

Toen werd het april 2020. We dachten nog: Sommige mensen worden beter en dan hebben we het gehad. Op de binnenkant van het doosje staat de nightnurse. En liedjes, ‘Ja zuster, nee zuster’. Ik heb altijd een arrangement met humor: Dr. Zhivago, Dr. Bibber, Dr. Kildare.

In mei 2020 ben ik begonnen met test-kits te maken. Ik was vooruit gelopen op hoe het nu is. Het is testen, testen. En dan hebben we het nieuwe normaal. In juni 2020 begon ik met allemaal duivels bij verhalen.

Ik heb ook nog een plattgrond van Paradiso gemaakt: waar je moet gaan en staan. Inderdaad, op stoelen, bij een punkconcert. Big Brother! Al mijn voorspellingen uit de punktijd komen uit.

Ik heb op de stoep allemaal dingen met pijlen gemaakt en ook heel veel weer weggehaald. Maar op een gegeven moment ben ik moe. Ik heb heel veel sjablonen, maar waar ik eigenlijk naar toe wil is dit: "Happy" (zie hieronder).

Kunst is altijd al moeilijk, maar nu heeft iedereen het moeilijk. Als kunstenaar moet je toch elke dag zelf verzinnen wat je gaat doen. Dat kan ik als geen ander.'

Heb je nog wat aan de sociale geografie gehad?

'Ja, ik ben een antropologische kunstenaar, eigenlijk. Ik ben niet alleen maar een plaatjesmaker, maar ik ben ook conceptueel bezig, met ideeën. Sociale geografie was heel breed. In de Wikipedia - dat is het mooie van deze tijd - kun je blijven lezen, over religie, over alles. Ik wil alles weten, ik lees alles. Ik heb de nieuwe Bijbelvertaling doorgenomen. Zo probeer ik alles opnieuw te bekijken. Studeren, studeren, studeren. En ik probeer het te snappen.

Nu heb je het hele corona. Ik ben geen complotdenker, ik denk, de overbevolking was een probleem en de Natuur doet er wat aan. Het is niet anders.

Maar toch probeer ik alles in de gaten te houden en mee te denken aan een oplossing. Ik ben een wereldverbeteraar. Alleen maar mooie dingen maken is niet genoeg.'

Je wilt mensen aan het denken zetten?

'Ja en dat is riskant. Mijn kunst is collage: ik doe dingen bij elkaar. In zo'n combinatie kun je iets zeggen, wat meer zegt dan alleen woorden. Als ik schilder, of ik pak een sjabloon,

ontstaat er iets dat je pas later snapt. Je doet het eigenlijk uit je onderbewustzijn. Ja, het is een goddelijke inspiratie als je per ongeluk een nieuwe visie ontwikkelt. Maar dat is dus heel riskant. Ook ik ben wel eens bedreigd.

Kunst is voor mij gewoon een uiting, een bijdrage aan de cultuur. Maar kunst kan ook iets zijn voor een veiling. En als je dat spelletje speelt, ben je met geld bezig. Een kunstwerk wordt geveild en dan hangt het weer ergens en dan wordt het weer geveild. De kunstenaar doet daar ook aan mee. De prijzen verdubbelen in 10 jaar tijd. Maar ja, dat is de gekkigheid van kunst.

Zoals Banksy, mijn collega in de sjabloonkunst (hij begon 30 jaar na mij). "Het meisje met de rode ballon" gaat op de veiling in de versnipperaar en daarna is het drie keer meer waard. In plaats van één miljoen is het drie miljoen waard. Brrr... Ik kan er wel om lachen, maar dat het om zo veel geld gaat, daar ben ik tegen. Dat is bespottelijk.'

We noemen Vincent van Gogh, Basquiat, Richard Hamilton ("Shadowman"). Hun kunst is nu miljoenen waard, maar zijzelf zijn dood.

'Mensen kopen werk op en speculeren met de prijzen. Gekigheid! Je wordt steeds duurder met je kunst, maar dan word je te duur voor de mensen die graag iets van je willen hebben.

Banksy heeft een pretpark gedaan en een hotel in Palestina, uitkijkend op de Muur. Allemaal graffiti stuff. Hij is geëngageerd en hij heeft humor. Daarna heeft hij het pretpark gedoneerd aan Calais, het vluchtelingen kamp. Verpleegsters, een ziekenhuis heeft hij een tekening gestuurd. Het is gewoon een linkse gast die goede dingen doet. Deze wereld (de Straatkunst) is dus interessanter dan de gewone kunstwereld. Op de straat heb je wel een boodschap en publiek nodig.'

Nieuwe kunstenaars

'De Street Art-beweging is groot. Er komen ook nieuwe talenten bij. Bijvoorbeeld Judith de Leeuw, een meisje van 24. Zij schildert heel realistisch en maakt hele grote "murals". Ze heeft een heel eigen stijl. Ze werkt van Tsiblisi tot Mexico tot Korea; overal. Zij was ook op het Leidseplein met een 4 meter hoge canvas voor Warchild in 2018.

Dan heb je VHils. Hij boort in de muur portretten en patronen. Hij boort het helemaal uit. Het gebeurde ook met dynamiet en zo voor een clip voor You Tube.

En M-city gaat de hele wereld rond. Dat is een Pool, die een soort industriële stijl met raderen en machines heeft. Die gaat in deze Corona-tijd gewoon de hele wereld over.

Zo kan ik ook nog uren praten: Shoe, Dr. Rat, Again, Dr. Smurry, Ottograph. Nou ja, je hebt heel veel mensen. Met de sjablonen komen er nieuwe talenten aan. Sommige mensen stoppen weer. In Hengelo heb je Nina Paitina. Ze is eigenlijk verpleegster en maakt mooie dingen.'

Vroeger en nu

'Ik vond het vroeger altijd wel interessant dat er ook nog een geldelijke kant aan zit. Maar ik vind het nu een schijnwereld. De waan van de dag.

In mijn tijd had je geen eens een foto-toestel, dat was heel duur. Tegenwoordig heeft iedereen een gratis camera-tje op zijn telefoon. En dat is so weird. Als ik nu iets maak in de steeg, dan heeft over een half uur de hele wereld het gezien.

Vroeger kon je heel gemakkelijk een beweging maken, want daar kon je lang mee doorgaan. Nu is het binnen een maand voorbij, want dan heeft iedereen het al weer gehad.

En er is de inhaalslag van vrouwen en mensen van kleur. Dat gaat ver, die mensen worden tien keer duurder.

Verzamelaars kopen nu juist dat soort dingen. En dat uit een soort schaamtegevoel. Ik kreeg de vraag bij een tableau: "Waarom zitten daar geen zwarte mensen in?" Die zaten er wel in, maar ik maak alles in blauw, dus de mensen van kleur waren ook blauw. Die vraag alleen al! Ik heb er niet eens over nagedacht.'

Is de Hemony een soort wisselentoonstelling?

'Die hele straat was één getto. Er stond allemaal lelijke graffiti op. Daar heb ik af en toe iets tussen gezet.

De reactie van de biljartfabriek is erg leuk. Die heeft de deuren vervangen en ze gedoneerd aan het museum "Straat" in Noord, daar staan ze nu. Toen heb ik (hun nieuwe deuren) het nog een keer gemaakt met hun portretten erbij.

Er was één mevrouw die wilde Jezus weg hebben. Ja, dat begrijp ik ook wel, maar het is lullig.

En er waren mensen van de Chinese club, die hebben een aanklacht ingediend over de schildering hiernaast. Er staat iemand met spleetogen op en met sambal erbij. Het is te stereotype. Het

ligt allemaal heel gevoelig.

Maar zodra ik aan het werk ben, krijg ik allerlei vragen van heel lieve mensen. En er komen weinig vandalen overheen. Ik sta in al die oude boekjes. Als iemand echt weet waar Street Art over gaat, kent hij mijn naam. Je kunt er alleen overheen gaan als je het beter kan. De meesten hebben dus respect.'

Voor meer informatie en bezichtiging van de kunst van Hugo Kaagman: ga naar zijn prachtig vorm gegeven website: www.kaagman.nl

e-mail: hugo@kaagman.nl

**Galerie Art Kitchen
Hemonylaan 33
Amsterdam**

